

Gaidāmās pārmaiņas sociālo pakalpojumu finansēšanā radījušas satraukumu

● LIGITA KUPČUS-APĒNA

Sākoties jaunajam gadam, satraukumu redakcijai pauda vecāki, kuru bērni apmeklē Portidžas nodarbības. "Sociālais dienests ar mums neslēdz jaunus līgumus," satraucās kāda māmiņa. Kā izrādās, tiek gatavoti jauni saistošie noteikumi, un daudzos Sociālā dienesta līdz šim sniegtajos pakalpojumos būs izmaiņas. Sociālajā dienestā norāda: līgumi tiek slēgti arī šobrīd, pārejas periodā. Pēc tam vērtēs, cik iesniegumu saņemts un cik pašvaldības budžetā attiecīgajā ailītē ir atvēlēti līdzekļi.

Nodarbības ir ļoti vajadzīgas

"Mūsu bērnam pienākas Portidžas nodarbības, bet nevaram tās dabūt. Tas ir kaut kāds pārpratums," redakcijai 2. janvārī stāstīja satrauktā māmiņa. Viņa ir neizpratnē par šo situāciju, jo pēc noteikumiem apmeklēt nodarbības drīkstot, bet Sociālais dienests nez kāpēc līgumu ar ģimeni neslēdz. Viņai teikts, ka esot jāgaida jaunais lēmums, jo noteikumi mainījušies. "Bet, kamēr lēmuma vēl nav, teorētiski jau mēs vēl drīkstētu iet," mamma prāto.

Portidžas nodarbības ir paredzētas bērniem, kam ir dauna sindroms, autisms vai smaga garīga atpalicība. "Nodarbības ilgst 45 minūtes līdz stundai. Tas ir kaut kas līdzīgs Montessori. Bērni mācās elementāras lietas – aizpogāt pogas, lasīt, nosaukt vārdus utt. Tādas vienkāršas iemaņas. Mūsu dēlam ir autisms, un šo pakalpojumu izmantojam jau divus gadus. Iepriekšējais līgums bija līdz 31. decembrim. Ir jauns gads, un Sociālais dienests vairs ne ar vienu līgumu neslēdz, kaut gan jaunie Liepājas domes noteikumi, uz kuriem tagad atsaucas, vēl nav spēkā, nav pieņemti. Taču mums nodarbības ir ļoti, ļoti vajadzīgas," mamma bija patiešām satraukusies.

Nodarbības pašvaldība līdz šim apmaksājusi pilnā apmērā, Portidžas mācībsistēma bijis viens no pakalpojumiem, ko varēja saņemt. "Cena bija 35 eiro par nodarbību, mēs gājām reizi nedēļā," saka slimā bērniņa mamma. "Ņemot vērā, ka pakalpojums ir pieejams līdz 8 gadu vecumam, mums vēl gadu būtu jāiet." Nodarbības bērnam nākot tikai par labu. "Ir liels lēciens. Ja nebūtu šīs

FOTO NO VIETNES FACEBOOK KONTA "PORTIDŽAS AGRĪNĀ KOREKCIJA"

nodarbības... Papildus gan ejam vēl pie logopēda, uz ABA terapiju, un par to visu maksājam paši," sieviete ieskicē ģimenes ieguldījumu.

Raksta tapšanas laikā gan situācija jau nedaudz mainījās: iesniegumu Sociālais dienests pieņēmis, bet to vēl izskatīšot un lemšot, vai piešķirt pakalpojumu. "Un tas skar daudzas ģimenes, ne tikai mūsējo," piebilda māmiņa.

Plāno pievienot kopējam grozam

Biedrības "Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija" vadītāja Ineta Kursiete radušos situāciju Liepājā komentēja šādi: "Es varu paust vienīgi nožēlu, jo jau kopš marta ar Sociālo dienestu runāju par jauno gadu, arī par jauniem pakalpojumiem, ko mēs vēl varētu piedāvāt bez Portidžas. Bet Sociālais dienests mani nav oficiāli informējis, ka ar mums vairs neslēgs līgumu. Un mani tas izbrīna, jo mūsu sniegto pakalpojumu Liepājas pilsētas saistošo noteikumu ietvaros finansē simtprocentīgi."

Novembrī I. Kursiete uzrakstījusi oficiālu vēstuli Sociālā dienesta administrācijai ar lūgumu informēt, kad ar biedrību tiks slēgti līgumi. Bet atbilde neesot saņemta. "Vien sociālā darbiniece mūs informēja, ka ar mums līgumu neslēgs. Kādēļ, to

nemācēja skaidrot." Ar visu bērnu vecākiem bija noslēgti līgumi līdz 31. decembrim. "Mums ir darbinieks, mums ir centrs, mums ir viss, lai turpinātu darbu. Par mums ir ļoti labas atsauksmes. Vecāki ir apmierināti. Mēs Liepājā strādājam jau no 2000. gada. Es nesaprotu, kur ir problēma, jo līdz šim sadarbība ar Sociālo dienestu bija laba."

I. Kursiete no sarunām sapratusi, ka Portidžas nodarbībām atņems īpašo statusu un šo pakalpojumu jaunajos noteikumos iekļaus vienotā blokā "Sociālā rehabilitācija bērnam ar invaliditāti". "Portidžas mācībsistēmas pakalpojums" atsevišķi kā sociālais pakalpojums vairs pieejams nebūšot. "Vecāki varēs saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu par pašvaldības budžeta līdzekļiem kopsummā līdz 400 eiro. Ja mums viena nodarbība maksā 35 eiro, tas nozīmē, ka bērns varēs apmeklēt 10 nodarbības. Tā ir vienkārši naudas izšķiešana! Par šo summu mēs varam diagnosticēt, kas šim bērnam ir, un tas arī viss. Līdz šim mūsu pakalpojums tika piešķirts no 1. janvāra līdz 31. decembrim, un tas ir normāls cikls. Turklāt ilgā laika periodā arī vecāki pie mums gūst psiholoģisko atbalstu, jo mūsu darbinieki ir izglītoti, ar ilgu praksi."

Portidžas agrīnās korekcijas centrs Liepājā atrodas Atslēdznieku ielā 29. To apmeklē bērni ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem, kuru dēļ viņu kopējā attīstība ir traucēta. Centru var apmeklēt jau no dzimšanas brīža.

Ja nodarbību maksa gulsies uz vecāku pleciem, I. Kursiete uzskata, ka to segt ģimenēm nebūs reāli.

Jaunos noteikumus pieņems deputāti

Sociālā dienesta sabiedrisko attiecību speciāliste Gunta Jākobsons apliecina, ka pašlaik sociālie pakalpojumi tiek piešķirti un nodrošināti atbilstoši Liepājas pilsētas domes saistošajiem noteikumi Nr. 2 "Par Liepājas pilsētas pašvaldības sociālajiem pakalpojumiem", tajā skaitā Portidžas nodarbību pakalpojums. Dokumenti no vecākiem tiek pieņemti, un līgumi tiks gatavoti līdz jauno noteikumu spēkā stāšanās laikam.

Patlaban neesot iespējams prognozēt, cik ilgi būs spēkā esošie saistošie noteikumi un kad tie zaudēs savu spēku, kā arī kāda būs tālākā pakalpojuma piešķiršanas un saņemšanas kārtība Liepājas pašvaldībā. "Par to lems Liepājas domes deputāti," norāda G. Jākobsons. Tomēr divas nedēļas pirms saistošo noteikumu projekta nodošanas izskatīšanai deputātiem domes komitejās ikvienam Liepājas iedzīvotājam būs iespēja piedalīties to publiskajā apspriešanā sabiedrības viedokļa noskaidrošanai.

Uz jautājumu, vai vecākiem nebūs jāatver plašāk savs ma-

ciņš, ja "Portidžas mācībsistēmas pakalpojums" atsevišķi vairs nebūs pieejams, kā bijis daudzus gadus, bet nu būs pie "Sociālās rehabilitācijas bērnam ar invaliditāti", G. Jākobsons atbildēja: "Katram ir tiesības uz savu viedokli, taču ar jauno noteikumu projektu vispirms vajadzētu iepazīties – tiem būs arī skaidrojums." Viņa norādīja, ka pērn Portidžas pakalpojumu Liepājā ar pašvaldības atbalstu saņēmuši 12 bērni.

Skaidrojot, kāpēc ar biedrību "Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija" Sociālais dienests vairs neslēgs līgumu, G. Jākobsons sacīja: "Šī brīža noteikumos nav minēts, ka ir jāslēdz līgums. Tā nenoslēgšana neliedz bērniem saņemt šo pakalpojumu. Par to, kas būs un kas nebūs brīdī, kad šie noteikumi būs zaudējuši spēku, nevaram sniegt komentārus, jo jaunie noteikumi šobrīd ir izstrādes procesā. Galavārds būs deputātiem."

Būtiski arī, ka pakalpojumu "Sociālā rehabilitācija bērniem ar invaliditāti" pašvaldība piešķir, ja ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz 500 eiro. Vai nevar izveidoties situācija, ka kādam no vecākiem – mammai vai tētim – ir jāiet prom no darba, lai tikai atbilstu šim noteikumam? "Saistošos noteikumus pieņem pašvaldība, Sociālajam dienestam tie ir jāpilda. Noteikumu projektā, kurš šobrīd ir izstrādes stadijā un tiks piedāvāts izskatīšanai deputātiem, plānots paredzēt, ka vecāku ienākumi turpmāk netiks vērtēti," paskaidro G. Jākobsons.

Tikmēr Liepājas domes Sociālo lietu, veselības un sabiedriskās kārtības komitejas priekšsēdētājs Helvijs Valcis, lūgts skaidrot, kādēļ top jauni saistošie noteikumi par sociālajiem pakalpojumiem, tajā skaitā par sociālo rehabilitāciju, sacīja: "Jaunos pašvaldības saistošos noteikumus nepieciešams izdot saskaņā ar jauno Pašvaldību likumu." Tā kā patlaban noteikumi ir izstrādes stadijā, H. Valcis vēl nebija iepazītinies ar projektu un komentēt pārmaiņas nevarēja. "Dokumenta veidošanā ar to strādā Sociālā dienesta speciālisti un juristi, pēc tam tas tiks virzīts izskatīšanai komitejās," viņš piebilda, atkārtotot arī G. Jākobsons sacīto, ka pirms komitejām tiks rīkota sabiedriskā apspriešana. Vienīgais, kas jāievēro, jo to nosaka Pašvaldību likums, – noteikumiem jāstājas spēkā ne vēlāk kā 30. jūnijā. ▀